

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Dr. IOAN LUCA
Redacția: Cal. Mihalu Viteazul.
Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34.

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare săptămânal sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg 100 Lei
Pe jumătate an 50 Lei
Pe trei luni 25 Lei

POLITICA.

Toată lumea face azi politică și, mai ales, se crede chemată să facă politică.

Poate nicăiri mai mult ca la noi nu se crede că a face politică înseamnă a alerga după slujbe, după fel de fel de interese personale, adică după căpătuială. Ajungerea la putere pentru a se putea înfrupta din bunățile puterii, pare a fi cea mai înaltă țință a multor partide politice și a foarte multor partizani din diferitele partide politice. Foarte mulți sunt azi partizani ai unui partid politic numai până când le surâd bunățile puterii, iar când văd că nici de cum nu e chip să ajungă la putere desprează și trec în partidul dela cârma țării. Trecerea aceasta, însă, nu se face din convingere, ci din pofta urâtă de căpătuială și câștig.

Sunt apoi partide politice cari, ajunse odată la putere, cred că numai credincioșii lor se pot bucura de sprijinul, ajutorul și binefacerile puterii de stat. Tristă, foarte tristă și chiar periculoasă mentalitate este aceasta. Nenoro-cite sunt țările în cari numărul partidelor și al singuraticilor oameni cari se gândesc astfel e mare. Și, din păcate, în țara noastră foarte mulți se gândesc astfel despre politică. Până când, însă, numărul acelora cari se gândesc astfel despre politică nu scade, viața politică nu va putea îmbrăca la noi o haină mai curată.

Oamenii politici conducători trebuie să aibă simț politic înăscut, trebuie să fie oameni cu convingeri tari, oameni cu voință tare și de caracter. În jurul lor trebuie să steie o oaste puternică conștientă de drepturile și datoriile ei și stăpânită și ea de convingeri tari, de cinste, iubire de muncă și statornicie în convingeri.

Când alături de adevărații bărbați politici conducători vom avea o oaste puternică mai luminată decât azi, și stăpânită de convingeri tari, o oaste — adică țărani români — care nu se lasă să fie întoarsă și învățată de toate

vânturile, când poporul va simți marea putere ce o are în mână când e stăpânit de voință tare și statornică, atunci și viața politică din țara românească va îmbrăca o haină mai curată și nu vor mai putea trăi partidele politice cari trăiesc cu minciuna și prin u-neltiri.

Trebuie mai mult bun simț, mai multă bună credință, mai multă cinste, morală și caracter și în viața politică. Avem mulți oameni cu minte mare în țara aceasta, dar avem prea puțini oameni de cuvânt, adică de caracter. Cam așa spunea cândva Regele Carol al României.

Este atâta stricăciune în viața noastră politică, încât trebuie să ne pună pe gânduri. Lupta politică trebuie să întărească caracterele, adică să creeze oameni de cuvânt. Oameni pricepuți și de caracter ne trebuie în politică, cari să nu fie în stare să se dedea la târgueli în miez de noapte și să-și vândă principii și tovarăși de luptă cum a vândut Iuda pe Christos și cum a încercat dl Goldiș și soții să lovească în partidul național.

Să facem politică, dar nu politică de gălăgie și târguială cu ușile închise și nici politică de căpătuială. Să luptăm pentru biruința partidului național în alegeri, să luptăm pentru ajungerea lui la putere, dar nu pentru ca să aranjeze târg de conștiințe și să căpătuiască pe partizani și pe toți transfugii, ci pentru ca prin puterea de stat să introducă în România ordine, legalitate, dreptate socială, cu un cuvânt să întărească statul potrivit cu nevoile vremii.

Ion Poiană.

Vorbe înțelepte.

„Când cauți adevărul, se poate să învingi toate câte ți-se pun în cale; dar când l-ai găsit, nimeni nu te mai poate învinge pe tine.”

Cel cu trupul bine zidit rabdă și arșița și gerul. Tot așa cel cu sufletul bine cumpănit îndură și mânia și su-părarea și veselia și orice.

Starea sanitară (de sănătate) a satelor.

În numărul trecut al foii noastre am arătat care este numărul populației țării noastre și cum e împărțită această populație la sate și orașe. Am văzut, că partea covârșitoare a populației românești e așezată la sate.

Fiindcă o țară atunci este puternică când are o populație sănătoasă atât sufletește cât și trupește, să vedem acum cum stăm cu sporul populației românești și cu sănătatea tru-pească a acestei populații. Despre starea morală a populației românești la sate vom vorbi într'un număr viitor al foii.

Este supărător, că sporul populației românești, în raport cu cel al populațiilor streine din țara noastră, este destul de mic. După datele statistice din anul 1920 în acest an, cam la 40000 români născuți, am avut un spor de populație de abia 1600—1700 suflete (pe țara întreagă). Adică din 40000 născuți într'un an au rămas în viață abia 1600—1700. Însăpământător lucru pentru viitorul unui popor. Asta privitor la populația românească. Cu celelalte popoare conlocuitoare stăm neasemănat mai bine din punctul lor de vedere. Așa, de pildă, la 9802 evrei născuți avem un spor de 2272 suflete. Ce mare deosebire! Din 40000 români rămân în viață abia 1600—1700, iar din 9802 evrei rămân în viață 2272.

Și pentru ce oare noi Românii avem un așa de mare procent de morți față de alte neamuri? Pentru că din timpul războiului încoace pe satele noastre bântue cele mai grozave boale. Alcoolismul (beuturile spirtoase), sifilisul și alte boale lumești și tuberculoza (oftica), scad vloga trupească și sufletească a poporului nostru. Medicii au făcut anchete (cercetări) pe multe sate și ceea ce au constatat ei e înspăimântător și trebuie să ne umplă sufletul de groază.

Cu prilejul unei astfel de anchete un medic a constatat că din 493 locuitori ai unui sat 74 erau bolnavi de sifilis, 73 de altă boală cam de aceeași natură, 22 de tuberculoză (oftică), 9 erau rachitici, 24 răioși, 71 copii cu polipi și 92 erau bolnavi de alte boale trecătoare. (Vezi cartea: I. Istrate: Conservarea națională).

Iată, prin urmare, starea înfiorătoare a sănătății populației noastre de la sate. Orice om care se gândește cât de cât la viitorul nației sale trebuie să simtă multă durere în suflet, citind aceste cifre, cari nu fac decât să ne a-rete tragedia satelor noastre, și poate tragedia întregului neam românesc. Despre măsurile de îndreptare în numărul viitor.

Ion P.

Parlamentele

În toate statele care se guvernează cu conlucrarea mulțimii cetățenilor, membri parlamentelor formează o pătură care îngrijește mersul bun al țării. În țările democratice cu egalitatea dintre indivizi se dă dreptul fiecărui majoritan care știe ceti și scrie să iee parte directă la conducerea treburilor generale fie ca deputat sau senator, sau indirectă ca alegător.

Pentru ori și ce instituție pusă în slujba statelor se cere ca conducătorii ei să aibă știință deplină, ca acea instituție să funcționeze fără greș. O moară, cooperativă, bancă, fabrică sunt purtate de oameni care s'au pregătit pentru acestea. Ca să fii conducător de stat democratic, în forma ei de azi, nu cere nici o diplomă de știință ca să fi deputat sau ministru. Nu se cere nici o cunoștință despre geografie, istorie, finanțe, economie-politică pentru a putea intra în parlament. De aceia în toate parlamentele cei care guvernează țările au știință redusă. Bărbații pricepuți în drept, economie, inginerie etc. nu-s membrii parlamentelor democratice, deși aceștia ar fi cei mai în drept. De aci urmează că legile, fiind făcute de oameni în mare parte nepregătiți în materie de drept, nu-s scoase din lipsele cetățenilor și nici nu tind spre îmbunătățirea vieții. Guvernele, îndată ce vin la putere încep să schimbe legile făcute de înaintașii lor, dar mergând și acestea pe aceeaș cale, lăsând adică aducerea legilor pe seama cătorva nepricepuți, și legile lor vor suferi aceeaș soartă.

Un învățat spunea, că sfaturile cetățenilor se cer numai în timpul alegerilor, cu a căror terminare înceată și amestecul acestora în făurirea amăgitorului bine comun. Câți dintre deșinătorii sorții cetățenilor, în orice stat, pe timpul cât li s'a încredințat puterea guvernării, merg în fața alegătorilor să le spună că ce fac în parlament pentru binele poporului și să le asculte necazurile? Credem că nici unul, deși aceasta o cere guvernarea democratică. a decă a cetățenilor și în forma aceasta s'ar aduce legi potrivite pentru ștergerea relelor de multe soiuri.

În urmă ce ar putea spune înaintea alegătorilor că a făcut pentru îmbunătățirea comunicației un ministru care mai înainte a fost avocat, medic etc. sau al agriculturii tot din aceeaș posturi ieșit? Credem că nimic.

Deci, în zadar ar fi și consfătuirile cu alegătorii, în zadar le-ar asculta suferințele, căci necunoscând multe ramuri ale științelor nu pot aduce nici un mijloc de îndreptare. Parlamentele însă își au rostul lor. Despre aceasta de altă dată.

(x).

„Crema Fantasia”

este neîntrecută, după a cărei întrebuințare pielea devine fină, catifelată, dispar toate necurățiile feței. Se poate comanda și prin poștă dela

Depozit pentru
REGHIN și Jur la
Farmacia NEAGOS
Tg.-Mureș Telefon 130
Farmacia MERA

Din programul partidului național

În fața alegerilor de deputați și senatori e bine să cunoaștem punctele mai de seamă din programul partidului național.

Iată punctele mai principale: Monarhie constituțională. Introducerea unui regim legal și constituțional (adică respectarea cea mai strictă a legilor și a Constituției).

Să se introducă în Constituție toate garanțiile necesare pentru asigurarea libertății cetățenești. Alegerile să fie libere, adică să se facă fără cel mai mic amestec al funcționarilor (ca primpretori, secretari etc.) și fără amestecul jandarmeriei și al armatei. Descentralizare și autonomie locală.

Raporturi bune cu toate popoarele și conlucrare sinceră pentru asigurarea și întărirea păcii. Pace cu Rusia pe baza granițelor existente (recunoașterea Basarabiei).

Indrumarea economiei naționale spre sistemul cooperativ. Legiferare (aducere de legi) muncitorească în spiritul timpului. Armata să fie a țării și să nu mai fie amestecată în luptele politice, căci prin aceasta îi scade prestigiul (vaza). Revizuirea aplicării practice a legii agrare. Îmbunătățirea soartei țăranilor prin tot felul de legi. Comerț liber. Îmbunătățirea soartei funcționarilor. Dări mai mari pe îmbogățirii de războiu. Sporirea producției cu ajutorul capitalului strein. Oprirea importului obiectelor de lux (ca pudră, parfum, mățăsuri prea multe ș. a. m. d.) Egalitatea absolută a tuturor naționalităților.

Știri mărunte.

Incepând cu numărul trecut al „Sămănătorului”, responsabilitatea pentru redacție o are dl. Dr. Ioan Luca.

Candidații partidului averescan în județul nostru. Citim în gazeta „Ujság” din Cluj, că în județul nostru vor candida pe lista partidului averescan, mai mulți unguri, între cari unii grofi. Pe lista de deputați candidează dnii Dr. Bernadi, primarul orașului Tg. Mureș — care până mai ieri era omul guvernului Brătianu, iar pe vremea ungurească a cutrierat toate partidele — și Dr. Szoboszlaj, avocat în Miercurea Niraj. Pe lista de senatori va candida un român — care încă nu știm precis cine va fi — și alături de el groful Teleky Artur. Încă nu știm precis cine vor fi candidații români pe lista averescană. Se svonește însă în Tg. Mureș, că unii dintre românii averescani ar fi cam nemulțumiți, deoarece se intenționează ca în fruntea listei de

deputați să se pună dl. Dr. Bernady.

Suntem și noi cei mai sinceri aderenți ai ideii ca minoritățile să fie reprezentate în mod proporțional în parlament și senat, dar suntem de părerea că alături de candidații români ar trebui să steie alți oameni dintre unguri și nu niște reacționari și foști dușmani aprigi ai poporului român și, poate, și ai țărâniei maghiare. Vom vedea cu cât zel va lucra dl. prefect pentru reușita acestor liste atât de ultra-naționale. Noi credem că nici chiar țărâniea maghiară nu se va prea însufleși pentru aceste liste cu grofii unguri.

Între partidul național și cel țărănesc e pe cale să se realizeze o înțelegere desăvârșită ca să lupte împreună în viitoarele alegeri. Partidul național totdeauna și-a arătat dorința de conlucrare cu partidul țărănesc și dacă până acum nu s'a ajuns la nici o înțelegere nu-i de vină part. național. (Partidul țărănesc la noi în Ardeal nu există. Aici în Ardeal partidul național este o formă mai coaptă a partidului țărănesc).

Cine a părăsit partidul național. Știm că dl. Goldiș cu 2—3 tovarăși într-o trădare într-o noapte întunecoasă au întors spatele partidului național și au trecut la averescani, fiindcă prin ei a ajuns ministru. La început dl. Goldiș credea că-l vor urma mai mulți naționaliști în partidul averescan. S'a înșelat însă amar, căci până acuma nu l-au urmat decât vre-o 10—20 domni dornici și ei de mărire și putere.

Zadarnic încearcă gazetele averescane să zăpăcească lumea cu fel de fel de știri despre partidul național. Partidul național nici odată n'a fost mai încheșat ca astăzi, iar partidul averescan nici odată n'a fost mai învrăjbit ca azi. Dela noi au trecut la ei toți botocanii și boierii, atât din Ardeal cât și din vechiul regat, cari nu mai vreau să lupte pentru binele poporului. Noi ne bucurăm că am scăpat de ei, căci au fost o pacoste pe capul partidului național și numai rău ne-au făcut.

Averescanii se bucură că dl. Ioan Vaida, fratele fostului prim ministru Dr. Alex. Vaida, a cerut să fie primit în partidul averescan. Prin intrarea dlui Ioan Vaida în partidul averescan noi n'am pierdut nimic. Dânsul nici n'a fost membru al partidului național. Nu s'a putut înțelege nici odată cu fratele său, dl. Dr. Alex. Vaida, căci dl. Alex. Vaida a luptat o viață întreagă pentru popor, cerând exproprierea, pe când dl. Ioan Vaida e un mare proprietar care dela început a fost în contra exproprierei. Iată prin urmare, ce oameni trec din partidul național la averescani. Poporul rămâne însă credincios partidului național.

Pentru alegătorii dela orașe. După noua lege electorală certificatele de alegători ale alegătorilor dela orașe trebuie să poarte pe ele fotografia alegătorului, căci altfel alegătorul nu-i admis la votare. Să se îngrijească deci fiecare din bună vreme ca să aibă la mână fotografia.

Pentru dnii avocați. Rugăm pe dnii avocați cari au de dat spre publicare publicații de licitație, să le trimită la foale totdeauna cel mai târziu până luni seara. Administrația.

Aniversare și botez. În ziua de Sf. Gheorghe și-a serbat împlinirea vârstei de 80 ani venerabilul bătrân Gheorghe Maior, fost vreme îndelungată învățător la școala primară română din Reghin. Tot atunci dl. Gheorghe Maior iunior, fiul dlui Gheorghe Maior senior, și-a botezat nou născutul fecior, dându-i numele de Gheorghe. Nași au fost dl. Dr. I. Harșia cu doamna și dl. Dr. Alexandru Ceușianu. Dorim iubitelui Maior baci încă mulți ani cu sănătate, iar nepotului îi dorim să ajungă vârsta cu adevărat frumoasă a moșului.

Pactul între guvern și minorități. În vederea alegerilor guvernul s'a înțeles cu minoritățile (unguri, sași, evrei, etc.), așa că în aceste alegeri minoritățile vor sprijini guvernul. Credem că masele largi ale poporului maghiar în special nu vor cam ținea seamă de acest pact, ci ele vor sprijini partidul național, singurul partid care privește problema minorităților dintr'un punct de vedere mai înalt și nu face din această grea problemă un obiect de meschină târguială electorală.

Data alegerilor. În ultimul moment aflăm, că data alegerilor a fost fixată pe ziua de 25 Maiu a. c. Peste puțin vor porni pe sate candidații și corteșii electorali și satele noastre liniștite vor începe să se agite din nou. Rugăm pe iubii săteni să asculte în liniște pe toți, bine înțeles dacă se vor purta cuvincios și nu vor umbla cu tot felul de promisiuni și minciuni. Ascultați-i pe toți, dar nu vă deslipeți de partidul național sub nici o împrejurare, căci acest partid este cel mai potrivit pentru țărani. Pe liberalii îi cunoașteți prea bine cine sunt. Averescanii sunt oamenii lor, numai o cam ascund în fața poporului. Deci numai cu partidul național pot merge țărani români.

AVIZ

Aducem la cunoștința Onor. noștri clienți, că agentul nostru pentru Reghin și jur

Farkas Iacob

a fost demis din serviciul nostru. În consecință numitul domn nu mai este îndreptățit a încasa pentru noi sau a încheia afaceri în numele nostru.

Soc. pentru comerțul cu mașini de cusut „Singer” Bourne & Co.

No. 1150 exec. 1925.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică în senzul legii art. LX din 1881 § 102 respective XLI din 1908 § 19 cum că lucrurile următoare: mărfuri coloniale care în jurna decisului No. 4130 din anul 924 al Tribunalului din Tg. Mureș s'au executat în 18 Febr. 925 în favorul executorului Banca Agrară S. A. repr. prin adv. Dr. Samuilă Frenkel împotriva executorului locuitor din comuna Rusii Munții pentru încassarea capitalului de 12927 lei și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 40000 lei, se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, în baza descisului No. G. 2082—925 al judecătoriei de ocol din Reghin se fixează termenul pe 8 Maiu anul 1926 la orele 10 a. m. în com. Rusii Munții și toți cari au voie de a cumpăra sunt invitați prin acest edict cu observarea aceia, că lucrurile sus amintite vor fi vândute în senzul legii XL din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub preț de strigare.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul articolului LX din 1881 § 102.

Dat în Reghin, la 8 Aprilie 1926.

Ghelan, portărel.

„VINUL DE CHINA FERUGINOS”

este cel mai bun leac pentru cei slăbiți și fără poftă de mâncare. Preparatul farmacistului

Neagoș Tg. Mureș

Să poate comanda și la postă. Deposit și la farmacia

Mera Reghin

INSERATE

se primesc și la Tipografia „Librăria Nouă” Reghinul-săsesc.

Ori ce mâncărime de piele, râte etc. dispăre în decurs de 3 zile întrebunțând alifia

„SCABIOSAN”

preparatul farmacistului

Neagoș Tg. Mureș

Să poate comanda direct sau la farmacia

Mera Reghin

Citiți și răspândiți „Sămănătorul”

Cele mai bune și eficiente cizme și ghete se află la

Grigore Moldovan

cizmar

REGHIN, Str. Eminescu No. 1

Cumpărați și vă convingeți.

„SIRPINOL”-ul

este cel mai bun medicament în contra boalelor de plămâni, așa ca tuse, tuse convulsivă (măgărească), asthmă și pentru tuberculozi. — Se află la

Farmacia lui Victor Mera, Reghin

IMPORTANT!

Pentru toți ceice

au necesitate de tipărituri, lucruri de compactorie, oferim onor. publică că orice cărți, broșuri, tabele, hârtie pentru scrisori, plicuri, invitări, necroloage, bilanțuri, facturi, bilete de cununie, cărți de vizite, afișe, foi de reclame, etc. execută cu prețurile cele mai eficiente

TIPOGRAFIA

„Librăriei nouă”, Reghin Piața mare.